

ZNANSTVENI SKUP

Prelogova baština danas

Dubrovnik, 28. — 29. studenoga 2009.

Poslijediplomsko središte Dubrovnik
Sveučilišta u Zagrebu

IZDAVAČ

Institut za povijest umjetnosti
Ulica grada Vukovara 68/III
10000 Zagreb
www.ipu.hr

ZA IZDAVAČA

Milan Pelc

UREDNIKA

Katarina Horvat-Levaj

RECENZENTI

Ratko Vučetić

Danko Zelić

LEKTURA

Ivana Majer

DIZAJN

Mario Aničić i Jele Dominis

PRUJELOM I GRAFIČKA PRIPREMA

Grafički ured, Zagreb
Asocijacija interpretacija,
Vukomerić

TISAK

Printera grupa, Sveta Nedelja

NAKLADA

300 primjeraka

Zagreb, prosinac 2013.

CIJENA: 90,00 KUNA

ISBN 978-953-6106-98-1

CIP zapis dostupan u računalnome
katalogu Nacionalne i sveučilišne
knjižnice u Zagrebu pod brojem
864626.

TIPOGRAFIJA

Lumin, Nikola Đurek, Typotheque, 2013.

PAPIR

Maxioffset, 120 g/m²

Curious Matter Goya White 270 g/m²

ICC PROFIL

Uncoated FOGRA29 (ISO: 12647-2:2004)

OBJAVLJIVANJE ZBORNIKA POTPOMOGNUTO JE SREDSTVIMA

Ministarstva znanosti, obrazovanja
i sporta Republike Hrvatske,
Ministarstva kulture Republike Hrvatske,
Zaklade Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti.

Zbornik znanstvenog skupa

Prelogova baština danas

u povodu devedesete obljetnice
rođenja Milana Preloga

INSTITUT ZA POVIJEST UMJETNOSTI
ZAGREB, 2013.

Sadržaj

- 6 Predgovor**
—Katarina Horvat-Levaj
- 8 Prelogovi baštinici**
—Snješka Knežević
- 16 Milan Prelog na Filozofskom fakultetu u Zagrebu**
—Igor Fisković
- 28 U potrazi za cjelinom**
Milan Prelog kao enciklopedist i sintetičar
—Žarko Domljan
- 34 Djelovanje Instituta za povijest umjetnosti iz Zagreba na dubrovačkom području od 1962. do 1988. godine**
—Nada Grujić
- 56 Brisanje urbanog identiteta Dubrovnika i integralna zaštita baštine**
—Maja Nodari
- 90 Pogled na povijesno vrtno predgrađe Dubrovnika do pada Republike (1808. godine)**
—Bruno Šišić
- 108 Udruge građana za očuvanje baštine Dubrovnika**
—Patricija Veramenta
- 114 Povijesne jezgre dalmatinskih gradova i njihova sudbina**
—Ivo Babić
- 130 Grad između projekta i sudbine**
Estetska dimenzija urbanizma u razmatranjima Milana Preloga
—Tonko Maroević
- 136 Međuprostori profesora Preloga**
—Ivan Prtenjak
- 144 Alba u suton**
—Željka Čorak
- 150 Prelogova baština danas**
O Karamanu i Prelogu kao stupovima struke
—Jagoda Marković

- 156 Prelogovo shvaćanje povijesne sredine**
—Slavko Dakić
- 166 Prelogova baština i kulturni pejzaž**
—Vladimir Peter Goss
- 172 Urbana sociologija, urbano planiranje i grad: Milan Prelog i rane sociološke urbane studije**
—Ognjen Čaldarović
- 182 Milan Urbanist Prelog**
—Mladen Škreblin
- 190 Tragom Prelogove definicije pasivne i aktivne negacije antike u ranosrednjovjekovnoj umjetnosti**
—Tomislav Marasović
- 206 Između antike i romanike - pedeset godina poslije**
—Miljenko Jurković
- 224 Ivan, biskup splitski, Donat, biskup zadarski i njihovo ravensko ishodište**
—Željko Rapanić
- 250 Dubrovačka numeracija iz druge polovine 15. stoljeća**
—Vladimir Bedenko
- 280 Tragom Prelogova čitanja iz dokumenata i čitanja iz kamena - primjeri iz Dubrovnika**
Freske u palači Luke Junića Sorkočevića i pročelje bratovštinske crkve Rozario
—Katarina Horvat-Levaj
- 312 Korčula i profesor Milan Prelog**
—Alena Fazinić
- 322 Milan Prelog i srednjovjekovlje sjeverne Hrvatske**
—Diana Vukičević-Samaržija
- 328 Milan Prelog - promicatelj umjetničkih vrijednosti: od suvremenog stvaralaštva do umjetničke topografije Hrvatske**
—Ivanka Reberski

Predgovor

Zbornik radova znanstvenog skupa *Prelogova baština danas*, održanog u Dubrovniku u studenom 2009. godine, *hommage* je cjelokupnom radu Milana Preloga (1919. – 1988.), koji je svojom znanstvenom erudicijom, predavačkom karizmom i društvenom angažiranošću okupio široki krug suradnika, od svojih kolega povjesničara umjetnosti, preko arhitekata do konzervatora i sociologa. Iako je Prelogovo naslijeđe aktualno u povijesti umjetnosti i danas, među mlađim naraštajima znanstvenika, posredno upoznatima s djelom Milana Preloga, sudionike ovoga skupa povezuje privilegij da su tijekom dužeg razdoblja, između sedmog i devetog desetljeća 20. stoljeća, bili izravni Prelogovi suradnici, sljedbenici i učenici. Ponajprije je riječ o generacijama studenata, kako onih s Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, gdje je Milan Prelog vodio Katedru za srednji vijek, tako i s Arhitektonskog fakulteta, gdje je držao predavanja iz urbanističkih tema. Uz to, Prelogova primjena znanstvenih rezultata u praksi kroz predanost spašavanju "baštine bez baštinika" privukla je među njegove suradnike i konzervatore. No više od svih, Milan Prelog zadužio je i obilježio istraživače Instituta za povijest umjetnosti u Zagrebu, institucije kojoj je bio ne samo suosnivačem nego i kreatorom njezine znanstvene politike. Riječ je, dakako, o orijentaciji prema "gradu kao umjetničkom djelu" (naslov znamenite Prelogove studije, ali i često citirana sintagma), te o prebacivanju težišta s pojedinačnih spomenika arhitekture na prostorni razvoj naselja, gradova i regija, ideje koja je uz sve promjene tijekom pet desetljeća postojanja dala Institutu prepoznatljivu notu.

U tom kontekstu, Dubrovnik, kao paradigma srednjovjekovnog urbanizma na tlu Hrvatske, postao je jedna od glavnih preokupacija i Milana Preloga i Instituta za povijest umjetnosti. Svojom zahtjevnosti ta je tema nametnula Institutu ne samo ekipiranje vrsnim povjesničarima umjetnosti nego je upravo Prelogovom zaslugom potakla razvoj arhitektonskog odjela po kojem je Institut i danas jedinstven u širim razmjerima. Činjenica pak da je istraživanje Dubrovnika u punom jeku zadesio potres 1979. godine, primorala je istraživače Instituta da, poput svojeg Profesora, prihvate odgovornost sudjelovanja u konzervatorskim zadacima.

Stoga je i logično da su znanstveni skup u čast devedesete obljetnice rođenja Milana Preloga djelatnici Instituta organizirali upravo u Dubrovniku, uz široku podršku lokalnih stručnih snaga, evocirajući istodobnom izložbom *Istraživanja Instituta za povijest umjetnosti na dubrovačkom području od 1962. do 1988.* blistave trenutke iz prošlosti Preloga i njegova Instituta, te predavši Zbornikom *Prelogovu baštinu* mlađim generacijama za uzor, inspiraciju i nadogradnju.

—Katarina Horvat-Levaj